

h. 542, 4.

OPiZii Jocoferii

Juris Utriusque Licentiati & Practici
Veronensis

II c
1866

DISSERTATIO JURIDICA,

X 1853316

DE

EO QVOD JUSTUM

EST CIRCA SPIRITUS FA-
MILIARES FOEMINARUM.

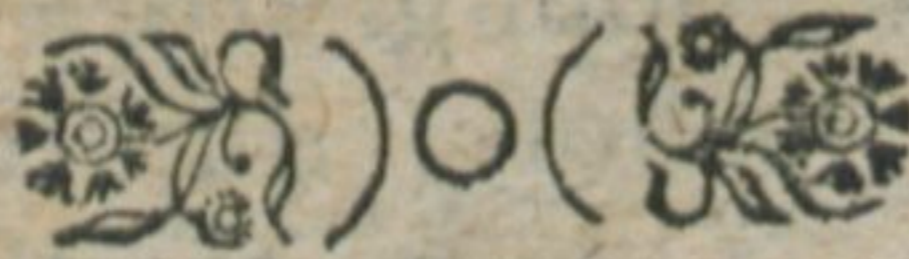
Hoc est,

PULICES.

Qvæstionibus Theoretico-practicis ra-
rioribus adornata, variis Variorum Dicasteriorum præjudi-
ciis aucta, rationibus tam dubitandi, quàm decidendi amplificata, fa-
cultatum celeberrimarum responsis solidissimis firmata, & ex prin-
cipiis tam juridicis, quàm moralibus de-
promta.

Omnibus Doctoribus, iudicibus, causa-
rum patronis, Studiofis aliisque in foro, scholis ac gynæ-
ceo versantibus, per utilis ac necessaria.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK
HALLE
(SAALE)

MARPURGI,
ANNO MDC LXXVIII.

BIBLIOTHECA
PONICKAVIANA

OPIZIUS JOCO FERIUS.

PRISCILLÆ CAPITONI

Virgini Charissimæ S. P. D.

Etsi noctuas Athenas juxta illud tritum, ferre videar qui præsertim mense Augusto, pulicum semper-auctore, pulicem Tibi offerre audeo; nihil tamen de Tua facilitate mihi metuo, cui (credo) copia divitiarum Tuarum inopiam favoris non pariet; hac spe fræto, quod magis quis, quam quid, donet, inspicias. Et quem dono pulicem eo gravior erit, quo certius est eum multis parasangis à reliquorum natura abire. Nec enim mordebit, sed delectabit & titillabit: inde & dignus est, qui mitiore fruatur fato, quam reliqui Tui, qui plus fellis quam mellis habent; Ut adeo non meæ preces sed Tuus & materie genius, etiam sine Curione, ad hospitalia tecta Tua aditum ei hæud dubiè paraturus sit. Sed satis mihi prestas si nugas meas legis: Itaq; adjecto epistolio molestius magis quam officiosius esse nolo: Vale!

Candidior folio nivæi Galatea! ligustræ
Floridior prato: longa procerior alno
Splendidior vitro, tenero lascivior hædo
Levior assiduo detritis æquore conchis
Solibus hybernis, æstiva gravior umbra
Nobilior pomis, platano conspectior alta
Lucidior glacie, matura dulcior uvæ
Mollior & cygni plumis & lacte coactæ
Et si non fugias, riguo formosior horto &c.

LECTORI AMICO SALUTEM!

Admirandam Tibi, Lector benevole! rem exhibere animus est, hac tamen lege, ut venerabile frontis Catonia-næ supercilium aliquantisper in mare Creticum deportes, ne tribunal nobis Tuum Rhadamantheum, & ut severi illius judicis Scopulus fiat rei. Quid ergo inquis? ex Africa monstri habes? an Gigantem Deorum quondam oppugnatorem audacissimum? vel Pythonem novum? aut Draconem horrendum, Cadmi olim prædam? Aëtronemve cornutum? An fortè, ut Scriptor ille Ciclicus apud Flaccum:

Fortunam Priami cantas & nobile bellum?

Antiphaten Scyllamque & cum Cyclopè obarybdim?

vel quæ alia speciosa miracula promis? num phænicem habes, quin-

gen-

gentesimi cujuslibet anni (si stupendo sapientiæ humanæ miraculo, Senecæ epist. 42. credimus) partum? An potius

Parturiunt montes nascetur ridiculus mus?

Imò verò rem acu tetigisti? Vilior est mure res & vel S. Script. i. Sam. 24. v. 15. Phrasi, vilissima! *PULICEM*, Spiritum familiarem sexus fœminei Tibi offerimus, sub incude juridica vapulantem, & cultro non Medicorum sed Jurisconsultorum anatomicè dissectum, jucundo, ni fallor, spectaculo & æque ridiculo, ac si alaudam vel *Regulum*, aliquot boum curru vectum videas, quod genus est servitii cujusdam feudalis in Franconia, juxta *Speidel. in Notab. voce Lehendienst*. Hospitem ergò non multi cibi, sed multi joci desideramus: Veni quisquis es, Benevole Lector! ad dapes & cramben, non quidem bis coctam (nec enim nostrum est, ut Cornicula Horatiana solebat, alienis nos plumis ornatos deridendos aliis propinare, & contra Leg. XII. tabb. alienam segetem in nostrum agrum *pellicere*) sed tamen nullo conqvistarum phrasium pipere, aut sententiam Zingibere, tantùm, aliquo facetiarum sale conditam: ita quidem, ut jocando servetur τὸ πρέπον. Ridentem dicere verum quis vetat? aut urbanitatem vitatâ scurrilitatis charybdi & excessûs Scyllâ vituperabit; nisi forte austerus Cato, è quo quis citius ignem, quàm risum excutiat, & quæ sociatâ stultitiæ superbiâ, audito joco juxta illud Mantuani. i. Sylv.

Sic furit, ut spumis ex ore cadentibus atrox

Fulmineus quoties dente minatur aper.

Sic fremit ut frendens, cum ferrea vincula mandit

Cerberus & Stygias murmure turbat aquas.

Arcum non semper tendere Apollinem, triviali proverbio admonemur, ne semper severioris disciplinæ Musas colamus. Inter se, ex dictamine Senecæ epist. 3. ista miscenda sunt, & agenti quiescendum, & quiescenti agendum, prout natura diem & noctem se fecisse clamat. Nec nos ordinis nostri tesseram abjicimus, aut Sisyphæum spartæ nobis mandatæ saxum, mucoso obduci statim patimur ubi honesto nos otio, vel potius negotio delectamus, & sic tristitiam fortunæ inclementioris sagittas secutam quasi exorcizamus. Talia agimus cum nihil agere aut possumus aut volumus. Ut sic præposteras improbo naso excubias agentes mortales, quos livoris tinea comest, & invidiæ rubigo rodit, tela sua venenata in nos figere jure non possint. Tuus ergo, B. L. candor pro clypeo & muro aheneo erit contra istius furfuris homines, Theonino cunctos dente ferire doctos. Habeas hanc exigui & ferè extemporanei laboris facturam,

curam, non nisi melioris obsidem & sponforem. Defendet nos umbo celeberrimorum Virorum, similia jocosa ita auferam, ut ab æquis rerum æstimatoribus in Carites ceras relati non fuerint. Nota Senec. de Tranq. anim. c. 15. v. 5. Miscenda tamen ista &c. Interdum & Socratem in arundine longa equitantem videre licet: & gravissimus Seneca epist. 106. latrunculis Iudit, aut in supervacuis subtilitatem terit. Testor Apocolocyntosin Claudii Cæsaris, eo Autore editam, unde patuit omnium horarum hominem tantum valuisse in jocos quantum inferiis. Achillis gloriam, ut tali pugna non feramus, certè Ajacis nos manet. Aliquod si non omne fert punctum, qui miscet utile dulci. Fortè nisi ita peccaremus, gravius peccaremus prout alii, qui *seriorum laxamenta curarum, alea, luxu, venere, aliisque vitiorum contentionibus supplere assolent*: juxta illud Plinii in Paneg.

Sed apud bonum virum, bonam causam habebimus, apud malum ne quidem agemus. Senec. l. 4. de Benef. cap. 4. Itaque ne prologus prolixior sit fabula, manum de tabula tollimus; præsertim cum nescio quis Cynthus aurem vellens moneret ex Plinio Juniore, lib. 4. epist. *Longiore præfatione ineptias vel excusare vel commendare ineptissimum esse.* Vale Lector Benevole! & si quem Zoilum vel Sciolum offendes, meo nomine salutatum Anticyras mitte, ut ibi bibat *purgantem pectora succum.*

PROLOGUS.

AD præscriptum l. 25. verb. rogo plenius quæ ad hæc spectant attingat, quotidiana enim sunt. ff. de lib. leg. de materia quotidiana, scilicet publicibus, animalculis ita notis, *Notior ut jam sit canibus non Delia nostris*, acturus, ut cuncta fiant ordine & decenter: vocis vim primum explicabo, & ab hoc rivulo ad mare materiæ amplissimum, navigium & vela vertam, cum Jctis summus & prior semper circa verba labor fuerit teste Quintil. *Inst. Orat. l. V. cap. ult.* adeo ut autore Gellio *Noct. Att. lib. XIII. c. 10.* Antistius Labeo (celeberrimus ille Jctus: v. l. 2. ff. de orig. juris) qui latinarum vocum origines & rationes exactè percalluit, eâ præcipuè scientiâ, ad enodandos plerosque juris laqueos sit usus: cui rei gemina in aliis Jctis ipsoque Justiniano nostro Sacratissimo deprehendes. *Quæstio ergo prima fit.*

Unde pulex dicatur? *Quæstio I.*

Et licet adhuc, more suo, velut Proculus & Sabinus certent Grammatici, communis tamen opinio est, quod dictus sit à græca voce πύλλορι.

5

originem trahente à verbo $\psiύλλα$ sive $\psiύλλα$, pulex, quæ ratio originis adeo induxit Cælium Calcagninum, ut non pulex sed pullex scribendum, dictatoriè, contra omnium Criticorum vota, præscribat; Nos Palæmonis vices aliis relinqvemus, nec malè judicando litem nostram faciemus. l. 6. ff. de extraord. cognit. Alii à pulvere pulicem nominatum putant, cum pulvis sit alimentum pulicis, prout hujus ententiæ est *Istodorus*, vel meliùs (quo & alludunt verba *Venusti* carminis notissimi: *Angla flocosq; canam, qui uvach sunt pulvere schvvarzo*) quia ex pulvere nascitur pulex: delicatiores enim sunt Dn. pulices, quam ut pulvere sint contenti, cum quotidiè deliciis & sanguine virgineo, uti fruiq; soleant, nisi forte pulverem comedere eo tempore, quo homines glandibus vescerentur, prout ad l. 236. §. 1. ff. de verb. sign. notare solent Nostri; quorum omnium instar *Wissenbachius* esse potest ad partes vocans tres poetas, hoc est testes omni exceptione majores: *Ausonius* videlicet, *Tibullus* & *Ovidius*. Ne verò in convivio hoc fabuloso $\alpha\sigma\upsilon\mu\beta\omicron\lambda$ sim, & mea oracula ego fundam, dixerim, quod pulex dictus sit vel à puella & lex (da die Magdlein die Finger nach lecken) vel à voce mulier: ita scilicet, ut *mu*, mutetur in *pu*: abjiciatur *li* & loco *er* addatur *lex*, unde præcisè fiet pulex: simili derivatione, quâ teste *Philandro von Sittenwald* Benjamin à verbo volo descendit. Et hoc ante me nemo observavit: ceu quondam apud Dn. *Schuppium* jactabat Magistellus quidam; qui in scribendo glossas ad *Calepinum*; in voce *refrigerium* loco verbi *Kühlung* substituendum potius agebat *Ochsenlung*; ob sexus masculini prærogativam. Quest. II.

Cujus ergo generis sit pulex?

Et quamvis Grammatici summi, infimi, medioximi ad unum omnes pulicem generi Masculino adscribant, nulli tamen dubitamus ab iis divortium facere; cum quotidianâ illâ magistrâ, experientiâ vel lippis atque tonsoribus notum sit; pulices esse generis feminini: *Dann dergleichen Käglein seynd vornehmlich der Weibtleut patroni, und halten sich bey denen/ weil sie daselbst zu essen/ und den Brunnen nicht weit haben.* Ad minimum hoc erit à Grammaticis concedendum, pulicem esse generis communis: cum per communicationem sint etiam generis masculini. Quidquid sit! loquamur cum vulgò, ne examen grammaticorum infestas aquilas, junctis umbonibus nobis inferat, quod illi accidere videmus, qui se ad aurem auramq; eorum non ex amussim componit; & in patrios *Divi Prisciani* cineres mingere ausus fuerit.

A B

Quest.

Quest. III.

Unde verò descendat vox Germanica, Floh/ qværi posset,

Respondemus sine hæsitantia; vocem illam à pernicitate, pulicem proprio qvarti modi, dictam in aprico esse: Ein Floh/ weilen er gleichsam fliehet oder fleucht: quam derivationem mirè confirmat ænigma poeticum, nuper à formosissima virgine. H. N. nobis pro *subsidio charitativo* communicatum sic sonans: Rath was ist das?

Es fleucht/ und fleucht doch nicht/ hat auch nicht Flügel an/
Sticht ohne Schwert und Speiß/ es beißt/ doch ohne Zaun.
Euch Jungfern hat es gern/ und ist euch gar gemein.
Dier Füße hat es nicht/ und zwey zu wenig seyn/
Und hat doch alle die; Es geht in schwarzer Tracht/
Weil gestern ward von euch sein Vater umgebracht. R. ein Floh;

Et hoc ipsum est, quod intendit Venuustus prælaudati carminis de Flœis Autor, cum sic modulatur --- *qui possunt hüpfere longè, Non aliter quàm si flüglos natura dedisset.* Quamvis quod obiter adjicimus, sexus fœmininus antidota sua contra illam pernicitatem habeat; sie können die Floh schon erlauffen. Adeo ut omne ingenium puellarum in digittos abiisse videatur. Unde communis Dd. conclusio est, quod is qui pulicem quàm promptissimè capere nequit, per præsumptionem hominis & juris putetur sexûs non fœminini sed masculini esse, adeo, ut contra eum ad inquisitionem possit procedi: prout ita in Monasterio quadam virgineo. S. decisum memini, ubi Titius se coquam mentitus erat. Nec fefellit augurium; Sellæ enim episcopali impositus fuit, quo facto omnes vestales clamabant: *Pessimus habet.* Itaque protinus cænobio ejectus fuit, quamvis per majora vota virginum Sacrarum fuisset, nimium clementi urnâ, absolutus. Et hoc observandum, cum in praxi frequenter accidat.

Quest. IV.

An pulices jure civili teneantur.

Hæc de vocibus delibasse sufficiat; *nunc teritur nostris arca major eqvis;* cum ad rem ipsam sit progrediendum: ubi ardua & Sabbathina qvæstio in ipso limine sese offert, anne pulex juri civili Romano sit subiectus? Et videbatur prima fronte dicendum quod non: tum quod nullum exstet Sctum, quo pulicum Respublica illud jus adoptavit; sicut in Germania id reperitur: per allegata Struvii. *ex 2. th. 35.* tum quia pulices, ut à nullis populis sic nec à Romanis, utut potentissimis, sunt victi

victi aut subjugati; quo argumento utitur Gallus Jctus, Carolus Mo-
 linæus *Comment. in Consu. Paris Tit. 1. gloss. 5. num. 110.* ubi sic fatur. *E jure*
Romano mutuamur, quod & equitati consonum, & negotio quo de agitur aptum
congruumq; invenitur, non quod unquam fuerimus subditi magno Justiniano aut
successoribus ejus: sed quia jus, illo Autore, à sapientissimis viris ordinatum tam
est æquum &c. &c. Sed, me arbitro, magistraliter erit distingvendum:
 Nam in illis locis ubi jus Romanum à Majestate est receptum, omninò
 juxta illud pulices ibi judicandi sunt. 1. cum omnis anima subiecta es-
 se debeat potestati Principis. *Rom. 13.* Secundo, quia regulariter pu-
 lex, ut accessorium sequitur suum principale sc. hominem, quoad fo-
 rum, & jus in eo obtinens: *arg. L. 1. §. 12. & 14. ff. si quadr. paup. fec.* Ter-
 tiò facit huc dispositio legum, quod si arietes vel boves inter se com-
 misissent, & alter alterum occidisset, siquidem is periisset qui aggressor
 erat, cesset actio, quia alter concitatus, & quasi defensionis jure dam-
 num dedit: sin verò is qui non provocavit, occisus læsusve esset, com-
 petat actio. *l. 1. §. 11. ff. d. 1. adde Grotium de J. B. & P. 1. c. 2. art. 3.* Unde
 apparet & animalia juxta jura Rom. judicari. Quo ipso de pulice Va-
 sallæ constat, eum dispositioni feudali stare & cadere, sicut pulex mo-
 nialis jure Canonico tenetur.

Quest. V.

Inde ergò. V. quæritur: Anne pulex virginis vel viduæ fruatur
 foro miserabilium personarum *ex l. un. C. quand. Imper. &c.* Et dic,
 quod ita cum forum illud sit privilegiatum: Atque tali foro & dome-
 sticus privilegiati fruitur, prout de famulo & domestico Cardinalis &
 legati tradit Bonacoss. de Famulis. *Qu. XII. & XXXIV. de famulo studio-*
si: Id. Qst. 43. & 52. Limn. de Jur. Publ. l. 8. c. 10. n. 18. De foro pulicis
 Augustæ seu Imperatricis collige *ex l. 31. ff. de legib. enucleata à Struvio*
ex. 2. th. XI. Dum de pulice Augustæ scribo, incidit epigramma Oweni,
 de pediculo Aulico; ita sonans: *Blandus adulator per totam cursitat anlam.*
Principis in primis nobiliumq; fores. A pedibus sic nomen habens mala bestia
totum. Infestat corpus præcipueq; caput. An autem pulex monialis in cri-
 minalibus apud judicem secularem, an ecclesiasticum debeat conveniri,
 dijudicandum erit ex Chassaneo *infra Qu. XLVI.* citando, ubi similem
 tractat casum. Certe quia saltem ex consuetudine universali, pæna est
 corporalis, Clerico judici per omnia vix locuserit. Vide *c. At si. 4. X. de*
judic. et. t. t. X. de foro comp. Carpz. Pr. Crim. p. 3. qst. 110. n. 82. & seq. Sed
 hac de re plura vide *seq. qst. 36.*

Quest.

Quest. VI.

Hac occasione quæri posset, Anne ergo pulex fœminæ nobilioris, sit nobilior & melioris conditionis, quàm pulex plebejæ? Affirmamus sine hæsitatione. 1. quia praxis ita servat, daß des Schultheißen Ruh vorgehe. 2. Idem de domesticis nobilium tradit Bonacoss. *qst. 32.* Et ut is, qui melioribus & honestioribus præest, melior ac dignior censetur: Sic ex diverso, qui sublimioribus principibus subditi sunt, honoratiores sunt iis, qui subsunt principibus non ita sublimibus, Nicol. Boer. in *Tr. de Author. magni consilii in prim. addit. magn. n. 12. vers. Hoc adjecto*; quod eleganter extendit & exemplis illustrat Ferd. Vassq. illust. *contr. part. 1. lib. 1. in præfat. n. 26. &c.* Adde quod Bucephalus teste Curtio, neminem quam Alexandrum sessorem admittebat. Et ex Esthræ libro, *c. VI. v. 8.* clarum est, equum regis, aliis honestiorem esse. His consequens est, daß wan ein schlechter Hloh einem vornehmen begegnet, er aus dem Weg hüpfen/und den Huth abziehen sollte: alias enim injuriarum conveniretur; *Gail. 1. O. 21. n. 21. Ricc. decis. Neap. 122.*

Quest. VII.

Sed quid ergo: anne pulex plebejus Senatorium sibi matrimonio seu contubernio possit jungere? Quod ut jure veteri negandum fuit, sic jure novissimo, illud jus vetus una cum lance & licio evanuit. *l. 23. C. de rit. nupt. Nov. 51. 78. ca. 3. N. 89. c. ult. N. 117. c. 6. adde Carpz. Jpr. Conf. l. 2. def. 10. & 11.* quo ipso constat non amplius quæstionem agitari debere, utrum pulex etiam is dicendus sit senatorius, qui ante adeptam dignitatem Senatoriam adfuit: qua in re aliàs collidunt *l. 5. ff. de Senat. l. 9. §. 14. ff. de pen. l. 2. §. 2. ff. de decur. cum l. ult. C. de decur. l. 11. C. de dignit. vide Pacium Enant. cent. 1. qst. 39. Wissenb. tit. de Senator. th. 1.*

Quest. VIII.

Ulteriùs dubitari posset, anne pulex excommunicatæ pro excommunicato sit habendus; Ideò, quia communicat cum ea? Quod rectè negatur: sicut in simili constitutum legimus, ut quod servus vel ancilla aliique domestici participantes cum Domino excommunicato, periculum excommunicationis non incurrant. *C. quoniam multas. 103. caus. XI. qst. 3. Bonac. defam. qst. 257.*

Quest. IX.

Servam omnia acquirere domino, ex jure ita notum est, ut soli lumen fœnerarer, si allegationis juris adder. Quæritur ergò, an & pulices acquirat?

rat? Quod affirmamus siue sit pulex adventitius, quem jure §. 3. *Inst. pers. quas pers. nob. atq. dominus* habet; siue ex ipsa ancilla natus, quem pulicem vernam appellare possumus: Et hic, velut partus ancillæ, domini erit. §. 4. *Inst. de jure pers.* Facit huc quod animalia à servo acquisita domini statim fiant, & quoad dominium & quoad possessionem. d. §. 3. Et quod in meo solo natum est, meum est §. 32. *Inst. de rer. div.* Quod si quis usum fructum ancillæ habeat, ejus non erunt pulices, nec adventitii; cum ancilla eos non ex te usufructuarii nec operis suis adquisierit, sed velut donatos habeat. §. 4. *Inst. d. t.* nec vernæ, partus enim ancillæ in fructu non esse adjecta ratione solida docet Justinianus. §. in *pecudum.* 37. *Inst. de rer. div.* & *Jetus. in l. 27. ff. de hered. petit.*

Quest. X.

Huic quæstioni gemina est illa; ane ergò, cum hodie ex universalis consuetudine terrarum, communio bonorum sit inter conjuges, idem ad pulices uxoris sit extendendum; ita, ut & illi sint inter acquistum numerandi? Quod etiam statuendum, modo illi constante matrimonio sint acquisiti ab uxore: nam illi quos intulit, ei, ut paraphernalis res, ei sunt restituendi; Per jura notissima. Atque non est quod aliquis mihi ex *Seneca ep. 49.* dicat; *Quid te torques & maceras in iis quæstionibus, quas subtilius est contempsisse quam solvisse.* Habent enim hæ quæstiones IX. & X. magnam utilitatem in Utopia, ubi tam rara avis est pulex, ut velut ex Africa monstrum dato pretio visatur. Potest & in Germania earum usus esse, præsertim Norimbergæ, ubi pulices catenuis vincti venduntur, indeque acquistus sic inter conjuges.

Quest. XI.

Quæritur porro. Ab eo, qui Te offensurus erat, cautionem de non offendendo accepisti, an id etiam de pulicibus accipiendum, adeo ut commissa sit stipulatio, si Te invito pulicem Tuum occiderit? Annuo, cum talis cautio etiam de familiaribus & domesticis domini sit intelligenda: Bonacoss. de famul. *Quest. 206.* sunt enim pars corporis dominici. l. 5. *C. ad leg. Jul. maj.* Sic contra cautionem actum esse judicavit Senatus. Ubi quis inimici canem glande plumbeâ trajecerat.

Quest. XII.

An virginem vocans ein Glöck-beutel / Glöck-Thiergarten / &c. injuriarum teneatur, ex facto quæsitum memini. Et videbatur quod sic, cum is, qui naturale vitium alicui objicit (velut si dicat, tu claudes, tu calves) injuriarum rectè conveniatur: *Wissemb. act. ff. tit. de injuriis*

th. 13. Hahn ad Wef. eod. tit. num. 13. ad verb. *Nisi scripto*. Econtra in diversa opinionem quem movere posset, quod Cel. Excell. Dn. Holtermann. In *Disp. ad L. Aquil. & de injuriis*. ex Manzio refert, ubi Studiosus quidam in Virgines alicujus civitatis, hoc carmen fecit. Die Barbel ist heftlich/ das Kätterlein schön: Das Annelein thut mit Witz bestehn. Die Liesel ist faul/ die Kösel trägt/ das Brigittlein schafft alle hinweg: & tamen injuriarum fuit absolutus. Verum hæc lis distinctionis securi est decidenda; an scilicet tantum jocandi animo verba ea quis protulerit quo casu injuria non præsumitur. l. 3. §. 3. & l. 15. §. 23. ff. de injur. Alhus. in *Dicrol. lib. 1. cap. 123. num. 15.* an vero animo injuriandi, qui ex certis circumstantiis præsumitur. v. g. si iratus fuerit proferens. Struv. de *Vind. Priv. cap. 10. aph. 6. num. 3.* Etiam si tamen talis animus probetur, tamen ob veritatem injurians mitius videtur puniendus, arg. art. 110. in fin. *Const. Carol. Carpz. Pr. crim. p. 2. qu. 98. num. 40. & seqq.*

Quest. XIII.

Scripseram hæc cum in celebri Schuppilii Lucianum incido, ubi alius de pulicibus quæstionis mentio fit. Verba sunt: Als die beyde/ Neuchlin und Erasmus von Rotterdam nit wolten geigen/ wie die Mönche und Schulmeister eine geraume Zeit gesiedelt hatten/ da war M. Ortwinus, ein alter Schulfuchs/ samt seinem Anhang ganz darwider/ und sagten: Isti Latinizatores possunt modicum Latinizare, & ideò putant, quod nemo est dignus eos aspicere, neque solvere corrigiam calceamenti eorum. Ipsi putant, quod faciunt magna miracula, dicendo grossa verba. Ast creditis quod sciunt aliquid de Biblia. Si daretur ipsis una positio vel de præmiis Sanctorum, vel B. *Utrum Deus sciat omnes pulices & omnes pediculos, qui creantur quotidiè Parisiis?* creditis quod ipsi possint arguere pro & contra? Ego vellem, quod isti omnes Latinizatores essent in profundo inferni, unde nunquam possent revenire &c. &c. ridicula in superlativo. Cæterum, ut & de ista quæstione *xplon* adjiciamus, etiam minima curari & conservari à Deo inde patet, quia capitis quoque nostri pilos in numero habet: *Matth. 10. v. 30. nec passerulus de tecto cadit sine Dei voluntate vers. 29.* Sic & corvorum pullis escam dat. *Pf. 147. v. 9.* & de pediculis videatur *Exod. VIII.* Diversus ab hac opinione Seneca est *lib. 2. Nat. Qst. cap. 32.* ubi ita ait: *Nimis Deum otiosum & pusillæ rei ministrum facis, si aliis somnia, aliis extra disponit: quod sane in tanto viro dolemus.*

Quest.

¶
Quest. XIV.

Sequitur quæstio decima quarta: An famulæ seu ancillæ singulis momentis pulices captanti (die so offt auff Parthen gehet) ut negligenti annua merces possit minui, aut ea propterea dimitti? Et omnes æqui estimatores huic moderamen inculpatæ tutelæ erga pulices concedent. Tum etiam pulices capere est opus naturæ faminarum, cui omnino ignoscendum *arg. l. 22. C. qui test. fac. poss.* Adde quod ob morbum ancilla domo expelli non possit. *l. 4. §. 5. ff. de stat. lib. l. 27. ff. locati.* at pulices captare, est quasi morbus naturalis. Denique necessitatem omnia prædicamenta & prædicabilia, legesque transcendere notum est.

Quest. XV.

Quid si ad pulicem (v. g. circa collum) capiendum famulam advocet hera, illa verò eum non capiat, an colapho puniri possit? Et quia, ex causa, domina moderatè potest castigare ancillam *Alex. cons. 75. vol. 3.* hîc autem latam culpam (quæ dolo æquiparatur) committit venatrix, dum id non facit, quòd omnes ejus conditionis homines facere possunt *l. 223. ff. de V. S.* omnino quæstionis affirmativam defendimus; eò magis quia imperitia, præsertim tanta, culpæ est adscribenda *§. 7. Inst. de leg. Aquil. vide præc. qst. 3.*

Quest. XVI.

Succedit alia quæstio. Cepit pulicem Sempronia, eamque prægnantem videt, an eam pœna corporis afflictiva punire potest? Nego & pernego, quia calamitas matris non debet nocere ei, qui in ventre est. *l. 18. ff. de stat. hom. l. 3. ff. de pœnis*, adeò ut nec bona conscientia eam relegare (v. gr. extra fenestram projiciendo) possit, præsertim si sit hyems: pertradita *Hahn. ad Wes. de stat. hom. num. 3. ad verò. Pro natis habentur.*

Quest. XVII.

An pulex murum civitatis transfiliens, pœna capitali sit puniendus? quæstionis est. Annuimus; quia lege non distinguente, nec nos distinguere debemus. *l. 8. ff. de publ. acti.* at generaliter lex pœnam capitalem crimini tali dicitat, adeò, ut etiam fratrem Remum Romulus propterea occiderit: *l. ult. ff. de rer. div.* Add. Livius atque Florus. Verùm cum casus hic rarior sit, eum latius prosequi nolumus, cum non sint curanda ea, quæ ἐκ τῆς ἀτυχίας accidunt, sed quæ ἐπι τὸ πλεῖστον *l. 3. ff. de LL.* Et difficillimum erit tale delictum probare, adeò ut ex communi

Dd. opinione, decem senes cum perspicillis, & tres Optici cum microscopio (Germanicè reddit Comenus in Januali Lexico ein Flohgucker) ad testimonium in hac causa criminali (ubi omnia luce meridiana, clariora esse debent, *l. ult. C. de probat.*) requirantur.

Quest. XVIII.

Sæpiuscule fit, ut non solum hominibus (vide illustr. Seckend. Deutscher Fürsten-Staat, p. 3. regali. 8. pag. m. 453.) verum etiam pecudibus capitatio imponatur: Dn. Brunnem. *ad l. 8. C. de SS. Eccl.* & qui in orbem literatum ficto nomine prodiit Relfensio Heromont. *c. 10. p. 154.* Unde dubium exsurgere posset, an capitatione (idem de pedagio exaudias) omnibus animalibus impositâ, præsertim consensu statuum provincialium Principatûs, id etiam de pulicibus fit intelligendum? Et hîc Davo emunctior Oedipus, in enodanda hac quæstione sacra sua commovens, pro negativa sententia tanquam pro aris & focis pugnet: & nemo, credo, nisi ingenium pistillo retusius habens, & jejunissimus iudicii in adversa acie staret. Nec enim mens majestatis, capitacionem vel pedagium aut vectigal imponentis, nec Statuum consentientium hoc fert. Adjice, quod alias mulieres non essent solvendo, adeo ut & dotem dare cogerentur, quas tamen salvas esse Reip. interest. *l. 1. ff. solut. matr.* Et qui gabellarius pulices numerare poterit? difficilius certè quam stellas cœli, & facilius esset cum Cicerone, è pulvere eruere Archimedeum problema velediscere Pacuvii Teucrum. Nec hîc per aversionem agere (überhaupt / durch den Bogen oder im Bausch) conducibile esset, ob varias, quæ inde oriri possent fraudes ministrorum capitacionem accipientium. Illud verò multò magis extra omnem dubitationis spæram est positum, si Carfanix immunitas v. g. à pedagio sit concessa, id prout ad famulos & famulas pertinet: Eonacoll. *de Famul. Qu. 157. juncta quæst. 199. sic & ad pulices referendum.*

Quest. XIX.

Indusium lotrici lavandum dedit Sempronia, in quo, relato, vestigia stercoris pulicei apparent, an mercedem debeat Sempronia? ex facto consultus respondi, salvo aliorum iudicio, quod non; cum lotrix locationis legi non satisfecerit; illa enim utpote artifex levissimam etiam culpam tenetur præstare *l. si merces. 25. §. columnam 7 ff. locati* & in expediendis iis, quæ ad alios spectant, & expedienda suscepit quis, omnem culpam videtur recepisse *l. 21. C. mand. §. 1. in fin. Inst. de oblig.*

oblig. ex qs. contr. nihilque magis ei vitanda quam imperitia. l. 9. §. pen. l. 13. §. 5. ff. b. t. l. 8. §. 1. ff. ad Leg. Aq. Hoc tamen cum tali grano salis accipe, nisi Sempronia sit complexionis Scorbuticæ; qualium hominum pulices excrementa projiciunt arctissimè coherentia. Itaque si rem non rigidi juris lance, sed æquitatis trutina ponderemus, lotricem ad impossibile non obligabimus. *l. 135. ff. de reg. jur. modo tamen lotrix exceptionem suam, in qua se fundat, legitimè probet. l. 9. C. de except. præsertim cum contra eam sit præsumtio, onus probandi secum vehens: l. 25. ff. de probat. l. 6. ff. de donat. int. vir. & uxor.* Et hæc decisio, etiam ad Studiosum (der viel weisse Wammes-Käselein oder Müller-Glöb hat) cæteris paribus applicari potest.

Quest. XX.

Pulcherrimum & in praxi notabilem casum ex relatione Consulissimi. H. audiui. Virgo quædam in Museum Caji, nescio cur, vestes deposuerat, quæ, quia in iis tot pulices erant, quot syllabæ in Calepino, totum Museum compleverant, inde quæstio exorta, anne depositi teneretur virgo? Judex erat prælaudatus Excell. H. Universitatis Rector, & res vario Marte acta, donec tandem judiciali sententia victoria à patre Caji stetit. Rationes decidendi haud dubiæ hæc fuere, quia ubi ex re deposita damnum mihi datum, deponens tenetur, par expressam. *l. 61. §. 5. & 1. ff. de furt. l. 31. verb. fin. ff. de pignor. act. si vè sciverit, si vè nesciverit, rem esse damnificam, dd. IX.* Quid verò de vestibus publicosis commodatis dicendum sit, collige ex *d. l. 61. §. 6. & l. 18. §. 3. ff. commod. ubi inter se digladiantur Dd. utrum dolo æquiparetur lata culpa? Affirmativam defendente Dn. Struvio. ex 19. th. 10. §. Damna. num. 2. (qui sibi tamen contradicit ead. ex th. 39.) contra Præceptoris sui Hahnii doctrinam ad Wes. 115. commod. num. 12. Ego usumfructum cuique suæ opinionis libenter relinquo: & ut quondam Imp. Claudius Sueton. cap. 15. secundum eum sentio, qui vera proposuit.*

Quest. XXI.

Hujus climatis est quæstio; anne ergo ob pulicum multitudinem inquilinus domum vel Museum conductum possit impunè deserere? Affirmativæ patrociniamur, & quidem favente Themide, prout apparet ex *l. 27. §. 1. verb. si causa fuisset. ff. locati. modo tanta sit multitudo, ut ei resisti nequeat; l. 15. §. 2. verb. Servius omnem vim, cui resisti non potest, dominum colano prestare debere ait. ff. eod. & sic usus rei impediatur: d.*

f. 2. in fin. Posset & in subsidium causæ allegari. *l. 33. in fin. § l. 34. ff. locat. et. ubi Jcti docem ob hostium incursum vel prædonum aut latronum malitiam licitè deferti fundum.* At qui potiores sunt hostes & latrones quàm pulices; adeò ut non male illa ex Virgilio queratur sexus femininus:

----- *una cum gente tot annos bella gero.*

Limitatio tamen asterisco digna est, si imputitiâ inquilini, bestio-
læ in tantum numerum creverint tunc enim non solùm sine soluta
pensioe emigrare non potest: *arg. l. 25. §. 3. & 4. ff. loc. sed & ante fini-*
tum locationis tempus expelli potest, arg. l. 3. verba finalibus. C. eod. Ita
quoque si per veneficium pulices in domum sint coacti inimicitia ha-
bitantis, pensio haud remittitur *arg. d. §. 4. § l. 66. pr. ff. solut. matr. mo-*
dò inimicitia causam dederit inquilinus; l. 19. ff. commod. quamvis alii
suffalti. l. 41. ff. locat. hoc non esse necessarium statuunt, prout hunc ju-
ris articulum satis deductum exhibet D. Wissenbach. p. 1. Diss. 21. thes. 10.
Si verò inimicitia domini ædium tale quid à venefico factum sit, inqvi-
linus non solùm migrare potest, sed &, si justa inimicitia causa, inter-
esse exigere *dd. DD. Quod si vero quis conductor, omnes casus fortui-*
tos in sese susceperit, & sine culpa contrahentium alicujus, veneficæ
pulicum immensos greges compulerint in ædes, talem casum, utut in-
solitum & incogitatum ferre cogitur, Struve ex. 19. th. 44. & in terminis.
ex 24. th. 17. qst. 2. quamvis post alios novissimè dissentiat Dn. Tabor in
Relat. Argent. rel. 98. incip. Auch die an uns etc. in fin. Posse verò veneficos,
permissu Dei, pulices facere, examussim docet Dictator Practicorum;
Carpz. in Prax. Crim. part. 1. qst. 48. n. 55.

Quest. XXII.

Nunc lampada tradimus alii casui, qui nuper in facto nobis præsen-
tibus contigit, cum in æstatem verè declinaret. Exspatiati erant juve-
nes virginesque in hortum flumini vicinum. Dum circa ripam cum
Titio reptat Helena, videt jacentem arundinem cum hamo ad pisces
capiendos: quam dum projicit in aquam, conveniunt, ut omne quod
caperet puella (qualis & casus conventionis est *in l. 11. §. 18. ff. de act. emt.*)
pro honorario cederet Titio; inter piscandum illa capit pulicem sibi
fortè molestum, quæstio exorta est, an & hic Titio cederet. Videbatur
quod sic, quia omne quod caperetur, sibi stipulatus erat Pamphilus a-
mans: jam verò qui omne dicit, nihil excludit: *per jur. notiff.* Verùm
cum

cum urna judicialis verteretur, præda puellæ per majora adjudicatum est: cum ex mente contrahentium, id demum in stipulationem venerit, quod ex piscibus *in aqua* caperetur. Quid ergo sit tripodem aureum eduxisset piscatrix, prout factum erat à Milesiis piscatoribus, à quibus jactum retis emerant Jonici adolescentes; teste Diog. Laert. lib. 1. *in vita Thaletis*: Ego certè à Delphico oraculo dissentirem, nec cum aut Thaleti, aut Deo, sed puellæ ex ea, quam dixi ratione sc. mente contrahentium addicerem, & pro sportulis nil nisi subsidium charitativum (hoc est os-culum) petreem: præsertim cum virgines juxta quorundam majorum gentium Jætorum opinionem: vide Gailium l. 1. *obs. num. 41.* sint miserabiles personæ (vornehmlich wann sie über 30. Jahr kommen und wie sauer Bier von iederman verachtet werden) à quibus sportulas pingviores accipere inhumanum est.

Quest. XXIII.

Alia lese offert quæstio, pius difficultatis in recessu habens quam primâ fronte apparet: anne pulex inter res mobiles an immobiles sit referendus? Et licet responsio non sit difficilis eum nimium quantum inter se moventia referri, hoc tamen indistinctè non est veritati Juris consonum. Si enim v. g. pulices sint in lecto diversorii, quia ille pro re immobili habetur ex quorundam haut infimi subsellii Doctorum sententia (à qua tamen abit Carpz. q. 3. *Const. 24. def. 10.* adde Struvium ex 3. *th. 82.*) etiam pulices, ut accessorium pro tali haberem: cum illud sequatur suum principale §. *si tamen 26. Inst. de rer. div.* ex quod Juris est in toto etiam est in parte l. 112. *ff. de reg. Jur.* ubi Dd. facit huc quod fructus pendentes pars sint fundi l. 44. *ff. de rei vind.*

Quest. XXIV.

Ponamus virum & mulierem in uno lecto cubare & pulicem ab uxore ad maritum salire; an statim uxoris esse desinet? respondemus, hujus litis decisionem accuratam dependere ex lite illa, utrum ad animalia prorsus fera, ut urfos, an prorsus mansueta, ut gallinas & anseres? an mansueta, ut columbas vel cervos, pulices sint referendi? Et quia me iudice illi ad animalia mansueta referuntur; ex §. *gallinarum. 16. Inst. de rer. div.* sciendum, eos, licet conspectum uxoris effugerint, quocunque loco sint, ejus manere, & si lucrifaciendi animo eos detinet maritus, rei vindicatione peti posse. Quod si tamen ille diutius circa mariti corpus hæserit, indeque multum sanguinis hauserit; vix est, ut
eum

eum mariti esse dicamus, sicut in *§. quod si vis. 21. Inst. eod. constitutum est*, ut pars vi fluminis à meo ad tuum fundum rapta, tua sit, si longiori tempore fundo tuo hæserit, arboresque quas secum traxit, in fundum tuum radices egerint, indeque alimenta capiant, ex quibus dominium pendere etiam patet *ex §. Si Titius 31. Inst. d. t. ubi de arboris meæ in tuo solo plantatæ, dominio agitur.*

Quest. XXV.

Pertinet ad nostram aream quæstio inter commensales magni cuiusdam, si non maximi Jcti (quem honoris causa non nomino) agitata, ane sc. Studiosi, qui ad annum conduxere mensam, resiliere à contractu possint, ob pulicem in ossa vel jusculo repertum? Et, cum talis impuritia hospitis sit intolerabilis, ambabus largior manibus, Studiosos non solum deserere mensam posse: sed & ad interesse hospitem convenire, cum contractui non satisfecerit: prout æquitas exigit. *l. 1. ff. de const. pec. idque culpa subfit, cum ancillæ sive uxoris sive coquæ ancillæ in officio, cui præposita est, delinquentis culpam luat dominus: l. 1. §. 2. & 5. ff. de public. Hahn. ad Wes. tit. de noxal. action. num. 7. Carpz. p. 4. const. 17. Def. 13. & Const. 43. Def. 7.*

Quest. XXVI.

Omnes vestes meæ tibi legavi, an & pulices in iis legasse videor? Aff. cum legato etiam accessiones cedant: *l. 39. ff. de usufr. l. 44. §. 4. ff. de legat. 1.* Et quidem legatis vestibus non solum pulices viventes debentur legatario, sed & pelles pulicum occisorum: cum vestis appellatione & pelles animalium veniant. *l. 23. §. ult. l. 24. l. 25. pr. & §. 8 ff. de aur. & arg. legat.* Ne hæc quæstio est de lana caprina; Sed de pelle pulicum.

Quest. XXVII.

Sæpè fit, ut in caupone pulicum sturnatim in silentium malitia ita vexentur hospites, ut itinere fessi dormire haud possint, prout Celebris Schuppianus in *Orat. pag. mih. 36.* in quodam programme inquit: Interim nec male Wetteranis cupio, utpote qui nulla me affecerunt injuria, nisi quod aliquando è peregrinis Academiis redueam me exceperant lassum & strenuè esurire coegerunt. Jacobam in stramine & crebris pulicum morsibus miserrimè infestatus dormine non poteram, &c. Inde ergo (præsertim ab avvocato rixoso) quæstio moveri posset; ane cauponi aliquid æris pro hospitio
ut

solvendum? quod recte negatur, cum culpam caupo præstare cogatur *l. c. §. 1. sub fin. ff. naut. caup. stab.* at pulices non, quoad ejus rei fieri potest, abigens, omnino in culpa est. Adde, quod caupo hospitem res à damno immunes servare cogatur. *l. 5. §. 1. ff. eod.* ergo multo magis eorum corpora. Eò magis, quia recipiendo videtur affirmare & promittere, ædes suas esse commodas iter facientibus: *arg. l. 1. §. 1. eod.* Quod si gratis hospitium præbuit, vix ei aliquid dici potest: *arg. d. l. 3. §. 1. Vers. Sed si gratis:* & non minus proverbium, quam veriverbium est: **Einem gescheneften Gaul/besehe ehe den A. als das Maul.** Vide Senec. de ira *lib. 3. cap. 30.* Si tamen hospes cum multis Mulieribus, vel quod idem, canibus pulicosis venerit; cauponi nil imputari potest; sed damnum quod quis sua culpa sentit, sentiat: *l. 203. ff. de reg. jur.* & alteri per alterum iniqua conditio non est inferenda *l. 74. ff. eod.*

Quest. XXVIII.

Mirabilis casus nuper mihi advocato à cliente est relatus. Titius Sejae librum amatorium (fortè Amadisium) commodatò dederat; ut inde courtesiam & courtesiren disceret; quem dum aliis procis, partes potiores habentibus irritatus repeteret, pulicum stercore in multis locis adeo corruptum invenit, ut inutilis esset (**es sahe aus/ wie das Bild zu Kiebelheim/ welches die Mücken also zugerichtet/ daß es die Bauren nicht mehr anbeten wollen/**) itaque commodati agebat; quæritur an actio esset fundata? Et cum in commodato etiam levissima culpa sit præstanda, prout apud omnes in confesso est; omnino ad damnum refarciendum condemnandam censeo puellam: adeo, ut si non haberet in ære, lueret in corpore: & executio committeretur Titio. Si tamen Titius sponsus, & Seja ipsius sponsa esset; talisque casus accideret, Sejam tantum non absolverem; *arg. l. 5. §. 10. ff. commod.* ubi dicitur, sponsam in re à sponso commodata, quo honestius culta esset, tantum dolum præstare.

Quest. XXIX.

Gemello modo quæri posset, si in domo sartoris, cui, ad subuculam albam conficiendam, materiam dederam, ea, pulicum spurcitiâ sit corrupta, an teneatur sartor? Et nemo nisi Judæus Apella calculum nobis denegabit: actione quippe locati vel (si ab initio de mercede non convenerit *l. 22. ff. P. V.*) præsumptis verbis, eum posse pulsari, quia non melius custodivit: clarum est ex *l. 25 §. 1. 60. §. 8. 2. ff. locati l. 13. §. 6. ff. eod.* (ubi fullo tenetur si mures roserint vestimenta sibi ad poliendum data) *l. 13. l. 17. C. eod. arg. l. 34. ff. de damn. infect. verb. poterat eas res in locum tutiorem transferre.*

Quest.

Quæst. XXX.

Ex quo & decidi potest quæstio, si vestimenta creditori dederim, & simile quid per pulices acciderit, an ille teneatur? Ita sane! *arg. l. 5. §. 2. ff. commod. d. l. 34. l. 13. §. ult. l. 14. ff. de pign. Act. l. 9. C. eod. l. 3. C. de peric. tut.* Sic ex Baldo notat Gothofr. *ad l. 13. §. 6. ff. locati.* creditorem teneri ad vestimentorum sibi oppignoratorum purgationem, & defensionem à tineis &c.

Quæst. XXXI.

His consanguinea est quæstio, an is, qui pulicum stercore corruptum vendit librum ædilitio edicto teneatur? Quod omnino asserendum per tradita, Caball. *cap. 2. n. 47. Gloss. ad l. 1. pr. ff. de edil. edict.* in primis specialia de libris docentis Rovenstruncks *Medit. Edil. lib. 1. cap. 1. n. 10.* Idemque est in tunica, pulicibus plena, ignorantibus vendita: *arg. l. 1. §. 1. ff. de action. emt. l. 13. pr. eod. l. 45. ff. de contr. emt. l. 1. C. de edil. ed.* Sic cum canem venatori a venatore venditum pulices ita exhauerant ut (sicut taurus Virgilianus) *vix ossibus hereret*, & periculum esset, ne ad corvorum pabulum mox esset projiciendus; ob tale vitium non leve, sed usum canis impediens, emptorem non teneri, advocatus defendi *arg. l. 4. §. fin. ff. de edil. ed. l. 1. §. 8. ff. eod. l. 4. pr. eod. & lauream per sententiam obtinui.*

Quæst. XXXII.

In scenam alius sese offert casus nuper apud nos in Auditorio Illustri Veronensi ventilatus: Rustica quædam ultimum suum elogium (seu tabulas testamenti) in lecto repositum habuit, idque pulices ita spurcaverant, ut nomen heredis legi non posset, quæritur quid juris? Et illud testamentum non valere patet *ex l. 1. §. ult. ff. de bon. poss. sec. tabb. conf. Berlich. p. 1. concl. 80. n. 91. nisi testes idonei de ejus tenore deponant: Hahn. ad Wes. de fide instrum. n. 6. & sufficiunt ad id duo testes cum notario si testamentum fortè sit (ut in nostro casu) nuncupativum; uti à Mævio eleganter & in simili (apud Mævium testamentum amissum erat: hic illud corruptum; quæ duo æquiparantur. l. 13. §. 1. ff. l. 14. ff. de reg. jur.) traditur part. 4. dec. 13. adde part. IX. dec. 149.*

Quæst. XXXIII.

Dubitari posset, cum Vir dominus sit uxoris, testibus Apostolis *ad Coloss. cap. 3. v. 18. 1. Pet. 3. v. an.* Si in pectore v. g. uxoris pulices quærere velit, uxor ei novum opus nunciare possit? Et videtur primâ facie uxorem id prohibere posse, eum enim, qui venandi causa fundum meum ingreditur prohibere possum. *§. Fera igitur. 12. Inst. de rer. divis.* Sed contrarium verius est, cum fundus ille, ubi maritus pulices venatur, non tam sit uxoris quàm mariti *cit. ix. Biblicis. Es ist des Mannes Hauswiese und Ackerwerck.*

Fru-

Fructus autem fundi, inter alia, etiam consistit in venatione & aucupio: *L. c. §. 5. l. 62. ff. de usufr. Hahn. ad Wes. de acq. rer. dom. num. 7. ad verb. in fructu.*

Quest. XXXIV.

Per quæstionem præcedentem alius affinis admoner, quæ penna & bipenni, est agitata. Vasallus Titius, in aula Seji domini directi, causâ officii versabatur, dum post prandium cum uxore domini confabulatur absente Domino, & circa Parnassum bicipitem non Musis, sed Veneri sacratum, hoc est, mamillas sororiantes cupidinemque undique spirantes, pulicem capit & necat dominus per famulos id resciscens, quasi ob *cucurbitationem*, Titium ex Zelotypia feudo privare volebat, quæsitum cui jus suppetias ferret? Anceps erat quæstio, in qua decidenda, tot erant crabrones, quod Jctorum cerebra. Urgebat Titium quod lusus cum conjugè Domini impudicus lascivaque contractatio, æqualem cum ipsa cucurbitatione seu concubitu mereatur poenam: Rosenth. de Feud. cap. 10. concl. 28. num. 3. & seqq. Sonsbeck. per. 12. n. 24. etiam si consensus uxoris accesserit: Schrad. p. 9. c. 2. n. 19. Alii tamen consulti. **aus bewegenden Ursachen** id est, ob pingue honorarium in contraria omnia ibant, & prout Jctorum genus est rixosum, & in jure & in facto Domini assertum negabant fundatum, pulicem non circa mamillas, sed circa maxillam aut collum captum. Famulos domini non esse testes omni exceptione majores. Maleficia distinguere animum Titium ex impudicitia eam non attrectasse: nec id in dubio præsumi: nihilominus eum ad præscriptum juris feudalis eum *duodecim sacramentalibus* desuper juraturum. Tum etiam ætatis pro eo præsumptionem militare; esse quippe testibus capillis albis octogenario majorem: **Wann es aber auf den Bergen weiß greißt hat / so ist es im Grund gewiß gar kalt.** Potius eum remunerandum, quam puniendum; defendisse quippe uxorem domini contra hostem, ut intestinum sic eò formidabiliorem: & sic satisfacisse officio probæ monetæ Vasalli; qui dominum suosque, contra omnes hostes exceptis Imperatore & Papa defendere cogitur. Hæc vanè disputabantur, **und wo die Feder von einem Schu nicht langen wolle / da muß es die voni 4. Schuen thun.** *Non nostrum inter vos tantas componere lites!* Tutius tamen faciet Vasallus, si manus abstinentes servet: **Hand von den Trauben!** Noli me tangere!

Quest. XXXV.

An ob damnum à pulice uxoris datum v. g. marito, uxor teneatur in dubium vocari posset? Omnino: si enim culpa uxoris maritus famelicæ nationis

morsibus laceretur, actio legis aqvilæ utilis parata est. *l. ult. C. ad leg. aq. v. sin dolo, ad exhibendum sc. sanguinem agitur: l. 9. §. 1. ff. ad exhib. Struve Ex. 14. th. 3. quem quia uxor reddere nequit, juratur contra eam in litem l. 5. C. d. t. l. 3. §. 2. l. 5. §. 2. ff. de in lit. jur. §. 3. Inst. de off. jud. Si vero dolus & culpa absint, datur actio de pastu, ut æstimationem, vel pulicem ipsum det uxor l. 14. §. fin. ff. de pres. verb.*

Quest. XXXVI.

Reformidantibus nunc humeris Marpesiæ cauitis molem colosficam intueor! Aqua mihi hæret in re ex fonte Hammonis petenda! Quæstio scilicet de simplici & plano non tractanda, tot insidiosis laqueis involuta, & ut brevis sim, sanctione Imperatoria egens, nunc sese exhibet: anne pulex poena capitali ob morsum possit affici? Et ante omnia sciendum est, ipsam læsam mulierem, iudicem delicti esse non posse, cum nemo in sua causa jus dicere possit *l. 10. ff. de Idict. t. t. C. ne quis in sua caus. jus dic. Gail. 1. O. 39. nisi ubi cessat iudicium momentanee aut continuè vide Grotium de i. B. & P. lib. 1. c. 3. n. 2. præsertim verò iratus omni poena abstinere debet: Eleganter Seneca de ira lib. 3. cap. 12. Maximum, inquit, remedium iræ dilatio est ut primus ejus servor relanguescat, & caligo quæ premit mentem, aut residat aut minus densa sit. Non potuit impetrare Plato à se tempus, cum servo suo irasceret, sed ponere illum statim tunicam, præbere scapulas verberibus iussit, sua manu ipse percussurus. Postquam intellexit irasci se, sicut sustulerat, manum suspensam detinebat, & stabat percussuro similis. Interrogatus deinde ab amico, qui sortè intervenerat, quid ageret, Exigo, inquit, pœnas ab homine iracundo: velut stupens gestum illum, deformem sapienti viro servabat, oblitus jam servi, quia alium, quem potius castigaret, invenerat: Itaq; abstulit sibi in suos potestatem, & ob peccatum quoddam commotior: Tu, inquit, Speusippe servulum istum verberibus objurga: Nam ego irascor. Ob hoc non cecidit, propter quod alius cecidisset, irascor, inquit, plus faciam quàm oportet: Libentius faciam: non sit iste servus in ejus potestate, qui in sua non est. Aliquis vult irato committi ultionem, cum Plato sibi ipsi imperium abrogaverit. Nihil tibi liceat, dum irasceris, quare? quia vis omnia licere. Hactenus Seneca. Secundo tamen putem; læsæ puellæ, licere pulicem levius castigare, v. g. ihn bras mit den Singern rüblen / zum Fenster hinaus werffen / einen Zahn ausbrechen / einen Fuß abschneiden / 20. cum domino liceat etiam servum, hominem, sine sævitia castigare, apprehendere, in vincula vel pistrinum dare: Struv. ex 3. th. 31. Grotius lib. 3. c. 14. toto. Item ad tempus relegare. *l. 35. §. 3. ff. de hered. instit. Sic & mulier seu uxor (per anagr. orcus) pulicem fugientem propria autoritate potest capere; Bonac. quæst. 234. de Famulis. Tertiò statuimus, planè injustum esse,**

esse, ut pulex necetur; non quasi cum stoicis credamus, paria esse delicta, si quis patrem suum, & si quis gallum gallinaceum occidat; sed 1. quia pulex utpote ex fame peccans mitius est puniendus: Ord. Crim. art. 166. ubi Dd. Dn. Tabor Racem. crim. 3. addit. 3. C. de furt. n. 36. Carpz. Pr. Crim. p. 2. qst. 83. n. 43. &c. Et 2. nulla est proportio inter poenam & delictum, inter sanguinis guttulam & mortem: rectè Ovvenus l. 1. epig. 35.

Tu morsu me laedis egoq; tibi infero mortem.

Est tua culpa levis, non nego pena gravis.

Hinc 3. nec pulici in jure divino aut humano poena capitalis est dictata: Quod verò jus non cantat nec nos cantare debemus. Accedit 4. quod in dubio benignior sententia sit sequenda, quemadmodum eleganter traditur in l. ii. ff. de penis. ut adeò, etiamsi capitalis poena legeretur statuta; id tamen de ultimo supplicio exaudiri non deberet: poena enim capitalis simpliciter posita, non de ultimo supplicio, sed de mitiori poena, velut de deportatione est intelligenda: Beust. ad l. admonendi 31. ff. de jurej. p. 736. post Jason. & Imolam; qui hoc mente tenendum ait; posset enim quis secundum hanc doctrinam lucrari, unam bonam vestem, quia ubi periculum est vitæ, ibi currunt advocati. Denique 5. pulex est caro & sanguis mulieris, & quasi membrum; at nemo est dominus membrorum suorum per ur. not.

Ut ut verò hæc opinio in puncto juris sit verissima, praxis tamen aliter servat, & generali ferè totius mundi consuetudine miseri pulices in flagranti crimine deprehensi inauditi & indefensi sine strepitu processus brevi manu ab ipsis læsis phalaridæ tyrannide trucidantur, adeò ut mense Augusto quædam puella 6. mille uno die occiderit. Et certat cum crudelitate nequitia: per jocum enim agonizantibus accinere solent. *Ey hab ich dann kein Rast noch Ruh/ ich druck dir dann die Augen zu. De bald/ du must sterben.* Multum fateor licet viventibus iis, in corpus puellarum: sed crudelitas fati prohibet quo minus felices dicam: Ut adeo non malè mutato nomine de iis narretur, quod ait Seneca ep. 4. *Neminem eò fortuna provexit, ut non tantum illi minaretur, quantum permittit: noli huic tranquillitati confidere momento mare vetitur, eodem die, ubi navigia lusero sorbentur.* Pertinet huc epitaphium, quod pulici à virgine A. C. W. necato cudimus:

Felicem me terra tegit, mihi namque licebat

Elysus patuit campus: felicior alter

Vates Aeneæ, quod licuisse ferunt

Exiit ille: mihi, res fuit exitii.

Prout autem, ut omne ulcus medicum, Ita omnis causa patronum invenit, sic non desunt argumenta & colores, quibus speciem sibi cmentiri cupit pulicidum. 1. quod in toto mundo ita practicetur: consuetudinem vero juris speciem esse §. 9. Inst. de jur. nat. gent. & civ. & vel in illicitis excusare arg. c. obi-

ciuntur. XXXII. qst. 4. Secundò, quod is qui cum telo ambulat necari soleat ex lege Cornelia §. 5. *Inst. de publ. judic.* at pulices semper ambulare, mit dem Spieß in der Hand. Tertio, quod latro publicus & nocturnus, popularque (ut pulex.) etiam nil damni dans, impunè à quovis possit occidi. *l. 1. l. 2. C. quand. lic. unic. sin. jud. l. 4. C. ad leg. Cor. de sic. Dn. Struve de Vind. Priv. cap. 3. aph. 5. & 6.* Quartò, quod quilibet rerum suarum sit moderator & arbiter etiam ad abusum *l. 21. C. mandati.* Quintò, quod crescentibus delictis pulicum, & poena crescere debeat. *l. 16. in fin. l. 28. §. 10. ff. de poenis l. 1. ff. de abig.*

Verùm enim verò hæ rationes tanti momenti non sunt, ut nos à priori opinionone abstrahere valeant nam quoad primam: non videndum est quid Romæ fiat, sed quid fieri debeat. *l. 12. ff. de offi. presid.* Non exemplis, sed legibus est judicandum. Nec ecclesiæ credimus quia cana sed quia sana Tristissima ait Seneca de Vita beat. §. 1. & 2. quæq; via & celeberrima maximè decipit. Nihil ergo magis præstandum est quàm ne pecorum ritu sequamur antecedentium gregem pergentes non quàm eundem est, sed quia itur: &c. &c. &c. elegantissima. Consuetudo debet esse rationalis. *l. 39. ff. de reg. l. 2. C. quæ sit long. consv.* Oppositus ex jure canonico textus loquitur de iis, quæ mero jure positivo illicita sunt, & de delictis levioribus: Scotan in Exam. p. 1. q. m. 127. nam delictu atrociora non merentur veniam, etiam si ea omnes gentes facerent ait Augustinus juxta *C. flagitia XXXII. q. 7.*

Secundum & tertium adversariorum argumentum una fidelia dealbamus respondentes pulicem vitæ hominis plane non insidiari sed hominem ita amare; **Daß er ihn für Lieb fressen möge.** Tum etiam tenue est damnuna quod pulex dat; minima autem non curat prætor.

Quartum telum septemplici velut Turni clypeo avertetur, si dicamus textum I. non loqui de abusu. vide tamen Menoch. *de pres. lib. 4. c. 83. n. 6. 9. 2.* eum de rebus inanimatis loqui exaudiendum: non de animatis, de quibus dicitur in Sacra Scriptura; **Der Gerechte erbarmet sich über sein Vieh: aber das Herz der Gottlosen ist unbarmherzig** / *Prov. c. XII. v. 10.* Et 3. sciendum etiam leges moderari illud arbitrium: *arg. §. ult. Inst. de his qui sui vel alie. juris sunt.*

Ultimum argumentum (1) loquitur de animalibus rationalibus. (2) non præcisè evincit pulices esse necandos. Et 3. etiam in dubium vocari posset, an pulex quærens alimenta necessaria aliquid, tantà ex aspernatione dignum, committat. Certè de vento nemo vivit: *lib. ult. C. de alim. pup. prest.*

Quest. XXXVII.

Quid si pulex semel dimissus iterum capiatur? & cum delicti repetitio delictum aggravet *arg. l. 28. §. 3. ff. de poenis. Ordin. Crimin. art. 157. & seqq.* omninò gravius

gravius est puniendus nebulosus, adeò ut utraq; manus ei sit amputanda. Sic & pœna exasperanda, si animalculum in conspectum honestorum virorum prorepat, ansamqve vexandi puellam det arg. §. *Atrox. Inst. de injur. verb. vel in foro, vel in conspectu Prætoris.* Quæ omnia discretus Judex pro sua dexteritate æstimabit.

Quest. XXXVIII.

An ergò pulici advocatus permitti debet re in judicium deductâ dubitare quis posset. Et illi qui ex pulice camelum faciunt, hoc est atrocis delicti pulicem reum credunt haud dubiè id negabunt, parastrata Paride de puteo, qui in *Tr. de Syndic. Rubr. de Advoc. exc. n. 13.* persvadere satagit, judicem insignibus furibus & latronibus publicis non debere concedere advocatum. Nos verò, cum delictum pulicis æqua lance ponderemus, & tantum quantum fingitur non credamus omninò ei advocatum dandum censemus, cum rei, præsertim criminis capitalis, vel maximè advocatus sit dandus etiam si nolit: vide *Rodriq. cas. consc. T. 1. c. n. 3.* *Carpz. Pr. Crim. p. 3. q. 115.* & ne quidem bestiis denegandam defensionem ait *Idem d. p. 3. q. 105. num. 23.* ubi haud dubiè ad pulices respicit.

Quest. XXXIX.

Stante communi praxi, quod pulex deprehensus in ipso facto, statim possit occidi, quæritur, an ille alio modo, quàm ungue impresso, v.g. vivicomburio, mersione in matulam, vel transfixione per acum possit puniri? Et magis est, quod non! cum in pœnis capitalibus à solita pœna ne quidem latum unguem sit abeundum per elegantem textum in *l. 8. §. 1. ff. de pœnis.* ubi addas *Brunnem. n. 1.* Et qui Imperatores aut Reges hoc nomine infames sint, tradit *Wendel. in Polit. l. 2. c. 13. th. 7. §. 1.* Religiosiores erant Masilienses, de quibus *Valer. Max. l. 2. c. 6.* *A condita* (scribit) *urbe gladius est ibi, quo noxii jugulantur; rubigine quidem exesus, & vix sufficiens ministerio, sed index in minimis quoq; rebus omnia antiquæ consuetudinis momenta servanda.*

Quest. XL.

An in templo pulex possit occidi à puella rogatus sum? Et procul dubio affirmabit *Agefilaus*, qui inter sacrificandum tale animal repertum neci dabat adjiciens: *insidiator vel in ipsa ara occidendus.* Sed verior est negativa opinio, ex jure divino, quia distrahuntur cogitationes à sacris. 2. jure gentiù; quia ibi locus Sac. §. 8. *Inst. de rer. div. 3.* ex jure divino, gentium, & civili, quia ibi saltem asyli jure fruatur pulex. Facit quod rixantes in templo graviter puniantur. *Carpz. Ip. Consist. lib. 3. def. 96.* præsertim si à verbis ad verbera deventum. *Idem d. 1. def. 97.*

Quest. XLI.

Quò si plures pulices uno actu cœperit foemina, an omnes ad generum *Cereris* sunt mittendi? Crudele hoc certè est: & rectè *Cicero* pro *Cluentio* ait: *Statuerunt majores nostri, ut si à multis esset flagitium rei militaris admissum sortitione in quosdam animadverteretur, ut videlicet metus ad omnes pœna ad paucos perveniret.* Et

Sene-

Seneca l. 2. de ira c. 10. In singulos, ait, se veritas Imperatoris dstringitur, at necessaria & enia est, ubi totus desertus exercitus. Dicto ergo casu, aut sortitioni erit locus; aut casus erit pro amico, cui velis gratificari. Pinguis tamen ob præfuntionem consuetudinis erit mactandus. arg. l. 3. §. 12 ff. de milit. l. 5. pr. & §. 6. ff. cod. *Quest. XLII.*

Juvenis ex lascivia, puellæ pulicem captum manibus excussit, quæ pœna erit infligenda? Et constat ex latifundiis juridicis, responsumque ita à Facultate juris. H. eum actione in factum teneri; prout ille tenetur, qui misericordia ductus alienum servum solvit, ut fugeret. §. ult. in fine. Inst. de leg. aq. Si tamen pulicem ad judicem deducendum quis exemerit, eum ex edicto prætoris, ne quis eum qui in jus vocabitur vi eximat, interdum, & lege Julia majestatis conveniendum quis putare possit, qua de re latius differit Thoming. decis. XV. adde Hahn. ad Wcl. Ne quis eum q. in jus voc. & c. n. v. Wissenh. p. 2. disp. 34. th. 8.

Quest. XLIII.

Quid si judex de vulnere per pulicem accusatum, puellæ facto dubitet? Et cum de occultis nec Paulus Apostolus, nec Paulus Juris Consultus judicare possit aut debeat; puellæ vero in propria causa in necem tertii credere res pessimi sit exempli omnino ex titulo de ventre inspiciendo (qui titulus ut de media hominis parte agit; sic medius est non solum lib. 25. ff. sed. totius operis ff.) erit agendum. Et ad eam rem Notarius cum testibus seu testibus erit ablegandus. Quod si ille forte amore puellæ, fallat judicem in quantitate & qualitate vulneris, actione utili ex edicto, si mentor falsum modum dixerit tenebitur; l. 3. §. 4. l. 5. §. ult. l. 6. l. ult. ff. si mens. fals. mod. dix. Hahn. d. 1. num. 4.

Quest. XLIV.

Cum pulices juxta Nasonem, sint amara lues inimica puellis; in foro conscientia, quæri possit an ad fugandos eos liceat adhibere amuleta seu *Φυλακτῆρα*? Et nisi superstitiosa sint, annuimus: prout enim licet medicamenta adhibere v. g. pulegio *urti*; sic & licebit ein Stück von einer Wolfsbaut anhängen / item 6. *Stück* so auf Michaelis gefangen in den linken Strumpff bey sich tragen: & alia fœminis notiora. Notabile est, quod celeberrimus Scaliger tradit lib. XV. ex 303. num. 4. quæq; fumo abigi animalia, si comburantur quædam sui generis. Fluit ergo ex his pulices excantamentis abigi non posse: arg. l. 1. §. 3. ff. de extraord. cogn. ubi ita Ulpianus: non tamen (sc. medicus est dicendum) si incantavit. si imprecatus est, si (ut vulgari verbo impostorum utar) exorcizavit: non sunt ista medicina genera; tametsi sint, qui hos sibi profuisse, cum prædicatione affirmant. Adde Imp. Leonis Nov. LXV. (ubi graviter de incantamentis differit.) & de pœna Carpz. pr. Cr. p. 1. q. 50. & 54. it. Ipr. For. part. 4. const. 2. def. 7. Adde Dn. Schröter. cas. consc. 30. in j. lib. 27. Obs. cap. 17.

Quest. XLV.

An verò amuletis licitis, & illa sint annumeranda, ubi bestiolarum pungenres in vicini ædes fugantur, quæstionis est non satis expeditæ? jurarem ego mihi (ut Pontifici m. .c. 18. X. de decim.) non liquere! Hoc tamen videtur! argumentis ex l. 24. §. ult. l. 26. ff. de damn. infect. l. 21. ff. de aq. plu. deductis, litem esse decidendam. Et proximum quemq; sibi esse considerandum est, ordinatamq; charitatem à se ipsa incipere. Atq; sibi imputet vicinus, eum non similia adhibeat ad depellendos pulices: So kämen endlich die Stöck all an des Teufels Mutter. Das wär eine herrliche Sach.

Quest. XLVI.

Quid ergo de Remedio Pontificio exorcismi sentiendum per quod fugantur pulices: quale tradit: Barth. Chiffan. Consil. l. n. 124. hac formula. Adjuro vos mures, limacos, vermes (pulices), & omnia animalia immunda, aliena hominum dissipantia & corrodenzia hoc in territorio (sc. Heduenfi in Gallia) & parochianatu existantia, ut à dicto territorio & parochia discedatis, & ad loca accedatis in quibus nulli nocere possitis, in nomine Patris, Filii & Spiritus Sancti Amen. Quale vel simile excommunicationis remedium ille ipse Jctus d. l. contra passeres ecclesiam fœdantes, & divinum officium impediētes, tradit. Nos talia media fugandi non approbamus: licet enim prima ecclesia, donum miraculorum, habuerit, uti ex Marco c. 16. patet, ubi fugati sunt serpentes: id tamen hodie desit; unde Augustinus: Quisquis hodie adhuc quærit prodigium: Vide Wendel.

Theol. l. 1. c. 24. th. 4. §. 2. in fine. Sed Hic terminalia sunt!

E

reliq̄uorum
inde & dign
quam mellis
sine Curione
satis mihi
quam officio

Can
Flor
Sple
Levi
Soli
Nob
Luc
Mol
Et st

A

lius judicis
an Gigante
thonem no
Et zonem ve

Fort

Ant

vel quæ alia

KODAK Color Control Patches

TONI

D.

ferre videar qui preser
ore, pulicem Tibi offer
hi metuo, cui (credo)
is non pariet; hac spe
nspicias. Et quem do
um multis parasangis à
delectabit & titillabit:
qui Tui, qui plus fellis
& materie genius, etiam
lubie paraturus sit. Sed
epistolio molestius magis

UTEM!

ole! rem exhibere
abile frontis Catonia
e Creticum deportes,
heum, &, ut severi il-
Africa monstri habes?
udacissimum? vel Py-
dmi olim prædam? A-
Ciclicus apud Flaccum:

im?

anicem habes, quin-
gen-

